

Briselē, 2026. gada 8. jūnijā
(OR. en)

9613/26

POLGEN 130	EDUC 178
ECOFIN 663	ENER 273
EMPL 128	UEM 186
SOC 284	GENDER 44
COMPET 605	JAI 681
MI 518	JEUN 89
ENV 552	SAN 362
IND 354	
ECB	EIB

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Eiropas pusgads – horizontālā piezīme par integrētajiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem

Pielikumā pievienota prezidentvalsts sagatavota horizontālā piezīme par integrētajiem 2026. gada konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem.

**GATAVOŠANĀS POLITISKAJĀM DISKUSIJĀM PADOMĒ UN EIROPADOMĒ PAR
KONKRĒTĀM VALSTĪM ADRESĒTAJIEM IETEIKUMIEM (KVAI) UN EIROPAS
PUSGADA PAKETI (2026. GADA PAVASARIS)**

Komisija 2026. gada 3. jūnijā nāca klajā ar 2026. gada Eiropas pusgada pavasara paketi, kas ietvēra valstu ziņojumus un ieteikumus konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem (KVAI) katrai dalībvalstij. Padomes mērķis ir pieņemt KVAI 2026. gada 10. jūlijā.

Šī pavasara pakete ir izstrādāta paaugstinātas ģeopolitiskās spriedzes, svārstīgu enerģijas cenu un pastāvīgu konkurētspējas problēmu laikā, kam nepieciešami koordinēti ES politikas pasākumi, lai stiprinātu noturību, stratēģisko autonomiju un fiskālo stabilitāti. Pirms KVAI tiek apspriesti un pieņemti, šīs piezīmes mērķis ir sniegt ieguldījumu politiskajās debatēs par Eiropas ekonomisko un sociālo situāciju. Tajā ir sīki izklāstītas pašreizējās ekonomiskās problēmas, ar kurām saskaras dalībvalstis, un apkopoti politikas virzieni konkurētspējas uzlabošanai, kā izklāstīts Komisijas iesniegtajos KVAI. Tajā ir uzsvērtā KVAI loma ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinācijas veicināšanā visā Eiropas Savienībā. Tajā galvenā uzmanība ir pievērsta tādām transversālām prioritātēm kā enerģētiskā drošība, ekonomiskā drošība, aizsardzības gatavība un sociālais taisnīgums. Tajā ir arī novērtēts, vai pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība, un ir sniegti attiecīgi ieteikumi vairākām dalībvalstīm. Tajā arī ir atzīta Padomei uzticētā loma Eiropas pusgada procesā.

2026. gada Eiropas pusgada cikls: reaģēšana uz ģeopolitiskiem un ekonomiskiem izaicinājumiem

2026. gada pavasara paketi raksturo dziļa ģeopolitiskā nenoteiktība. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu apliecināja nepieciešamību ievērojami palielināt Eiropas aizsardzības gatavību un enerģētisko drošību. Pašreizējā spriedze Tuvajos Austrumos ir izraisījusi jaunu enerģijas cenu svārstīgumu un piegādes ķēdes traucējumus. Šīs problēmas ir saistītas ar pieaugošu globālo konkurenci, jo īpaši attiecībā uz piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tehnoloģijām, kā arī ņemot vērā arvien steidzamāku nepieciešamību rīkoties klimata pārmaiņu kontekstā.

Karš Ukrainā ir akcentējis nepieciešamību pēc spēcīgākām ES aizsardzības spējām un civilās sagatavotības. Eiropas aizsardzības gatavības ceļvedī 2030. gadam ir uzsvērtā nepieciešamība veikt pastāvīgas investīcijas ražošanas jaudā, kopīgā iepirkumā un kibernetiskajā drošībā. Iniciatīva “Rīcība Eiropas drošības labā” (*SAFE*) nodrošina ilgtermiņa aizdevumus 150 miljardu EUR apmērā iepirkumam aizsardzības jomā, un Padome jau ir apstiprinājusi 18 valsts aizsardzības plānus. Ir jāpaplašina kopīgā iepirkuma iniciatīvas (piemēram, attiecībā uz munīciju, gaisa aizsardzību), un Komisijai līdz 2027. gadam ir jāveicina pieprasījuma agregēšana, vienlaikus dalībvalstīm ir pieejami tādi rīki kā *SAFE* aizdevumi un Eiropas Aizsardzības fonds (EAF).

Enerģētiskā krīze uzsver vajadzību pēc tīras, cenas ziņā pieejamas un drošas enerģijas. Plāns *REPowerEU* un iniciatīva *AccelerateEU* nodrošina satvarus turpmākai atkarības no fosilā kurināmā samazināšanai, atjaunīgo energoresursu izvēršanai un energoinfrastruktūras uzlabošanai. Paredzams, ka dalībvalstis līdz 2026. gada augustam nodrošinās visu *REPowerEU* nodaļās noteikto atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi saskaņā ar saviem atveseļošanas un noturības plāniem (ANP) un koordinēs darbības savu nacionālo enerģētikas un klimata plānu (NEKP) ietvaros, lai sasniegtu 2030. gadam noteikto 55 % emisiju samazināšanas mērķrādītāju un līdz 2027. gadam pakāpeniski atteiktos no Krievijas enerģijas importa. Ārkārtas pasākumiem enerģijas cenu kāpuma mazināšanai jābūt īslaicīgiem, mērķorientētiem un fiskāli ilgtspējīgiem, novēršot pieprasījuma pēc fosilajām degvielām pieaugumu. Komisija koordinēs ES mēroga gāzes glabātavu piepildīšanu un kopējo naftas rezervju izmantošanu, lai novērstu piegādes traucējumus.

Šajā kontekstā pašreizējā fiskālās sistēmas elastība varētu būt lietderīga pasākumiem, kas stiprina Eiropas energosistēmas strukturālo noturību un paātrina atteikšanos no fosilajām degvielām. Tāpēc Komisija pēc dalībvalstu pieprasījuma ir ierosinājusi paplašināt pašreizējās valsts izņēmuma klauzulas tvērumu attiecībā uz aizsardzības izdevumiem, lai iekļautu pasākumus, kas veikti kopš 2026. gada februāra nolūkā samazināt atkarību no importētām fosilajām degvielām, un tādējādi veicinātu Eiropas drošību un aizsardzību. Fiskālās stabilitātes aizsardzības pasākumi paliktu pilnībā spēkā. Komisija savlaicīgi sniegs dalībvalstīm sīkāku skaidrojumu par šā noteikuma procesuālajām un operacionālajām prasībām.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ES ekonomika ir pierādījusi savu noturību, taču saskaras ar strukturālu neaizsargātību. Ražīguma pieaugums joprojām ir neliels, savukārt inovācijas jomā joprojām pastāv būtiskas nepilnības. Enerģijas izmaksas joprojām ir augstas salīdzinājumā ar vairākiem starptautiskajiem partneriem, un vairākas ES ekonomikas joprojām ir lielā mērā atkarīgas no fosilajām degvielām, kas vēlreiz apliecina nepieciešamību paātrināt reformas un investīcijas, kuras veicina atjaunīgās enerģijas un ar to saistītās infrastruktūras turpmāku paplašināšanu, lai stiprinātu ES globālo konkurētspēju. Darbaspēka un prasmju trūkums turpina ietekmēt ekonomiku, jo īpaši digitālajā, zaļajā un veselības aprūpes nozarē. Mājokļu pieejamība cenas ziņā pasliktinās un turpina saasināt sociālo nevienlīdzību visā Eiropā. 2026. gada Eiropas pusgada mērķis ir risināt šīs problēmas, veicot koordinētas reformas un investīcijas, kas saskaņotas ar Konkurētspējas kompasu un Eiropas sociālo tiesību pīlāru.

Fiskālā uzraudzība

2026. gada pavasarī Komisija novērtēja, kā dalībvalstis ievēro attiecīgos Padomes ieteikumus.

Komisijas novērtējums aptver gan 2025., gan 2026. gadu, un tā pamatā galvenokārt ir salīdzinājums starp izpildes datiem un Komisijas prognozēm par neto izdevumu pieaugumu, no vienas puses, un Padomes ieteiktajiem maksimālajiem neto izdevumu pieauguma tempiem, no otras puses, kā arī attiecīgā gadījumā ņemot vērā valsts izņēmuma klauzulas attiecībā uz aizsardzību.

Komisijas novērtējums attiecās uz visām dalībvalstīm: gan tām, kurām patlaban piemēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru (EDP), gan tām, kurām EDP nepiemēro. Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām patlaban piemēro EDP, Komisija novērtēja pasākumus, kas veikti, reaģējot uz Padomes ieteikumiem saskaņā ar EDP. Attiecībā uz Maltu Komisija ieteica Padomei atcelt EDP, jo vispārējās valdības budžeta deficīts tika sekmīgi un uz ilgu laiku samazināts zem 3 % no IKP. Attiecībā uz pārējām deviņām dalībvalstīm, kurām patlaban piemēro EDP ¹, Komisija uzskatīja, ka visas procedūras ir uz laiku jāatliek: attiecīgās dalībvalstis ir ievērojušas attiecīgos Padomes ieteikumus saistībā ar EDP tādā veidā, kas, pēc Komisijas domām, ir efektīva rīcība. Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām pašlaik nepiemēro EDP, Komisija novērtēja to progresu vidēja termiņa fiskālo strukturālo plānu īstenošanā un atbilstību attiecīgajiem Padomes ieteikumiem. Šajā kontekstā Komisija identificēja dalībvalstis, kuras ievēroja (un/vai saskaņā ar prognozēm ievēros) Padomes ieteikto izdevumu virzību, kā arī tās dalībvalstis, kurās 2025. gadā tika reģistrēta novirze (vai būtiskas novirzes) un/vai kurām pastāv risks, ka 2026. gadā tiks reģistrēta novirze (vai būtiskas novirzes). Šajā novērtējumā Komisija pienācīgi ņēma vērā valsts izņēmuma klauzulu ².

Strukturālajām reformām ir būtiska nozīme publisko finanšu ilgtermiņa stabilitātes nodrošināšanā. Attiecībā uz astoņām dalībvalstīm, kurām Padome bija apstiprinājusi pagarinātu korekcijas periodu ³, Komisija novērtēja to reformu un investīciju galveno posmu īstenošanu, kas ir pagarinājuma pamatā, ņemot vērā arī informāciju, kas sniegta šo valstu gada progresa ziņojumos. Ņemot vērā savu novērtējumu, Komisija uzskata, ka kopumā visas attiecīgās dalībvalstis apmierinoši pilda savas saistības reformu un investīciju jomā.

¹ Beļģija, Francija, Ungārija, Itālija, Austrija, Polija, Rumānija, Slovākija un Somija.

² Turklāt Komisija uzskatīja, ka ir pamats uzsākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru attiecībā uz Bulgāriju, kas tiks veikta saskaņā ar noteiktajām procedūrām.

³ Beļģija, Vācija, Spānija, Francija, Itālija, Austrija, Rumānija un Somija.

Publisko finanšu kvalitātes uzlabošana, tostarp efektīvāki publiskie izdevumi un labāka nodokļu iekasēšana, ir būtiska, lai sniegtu reālu labumu nodokļu maksātājiem un nodrošinātu fiskālo stabilitāti. Nosakot par prioritāti izdevumus, padarot tos efektīvākus un lietderīgākus, kā arī modernizējot un vienkāršojot nodokļu sistēmas, var palīdzēt koncentrēties uz izdevumiem, palielināt nepieciešamos ieņēmumus un atbalstīt ekonomikas noturību. Tas ietver veselības aprūpes, ilgtermiņa aprūpes un pensiju sistēmu efektivitātes un ilgtspējas uzlabošanu. 2026. gada KVAI dalībvalstis tiek mudinātas arī veikt pasākumus, lai stiprinātu nodokļu saistību izpildi, modernizējot un digitalizējot ieņēmumu iekasēšanu un nodokļu administrēšanu, paplašinot nodokļu bāzes, pielāgojot nodokļu struktūru, lai veicinātu ilgtspējīgu konkurētspēju, cīnoties pret nodokļu nemaksāšanu un vēršoties pret agresīvu nodokļu plānošanu, lai nodrošinātu nodokļu taisnīgumu un ieņēmumu ilgtspēju.

Konkurētspēja

Konkurētspējas kompass ir bijis šā Eiropas pusgada cikla vadošais satvars. Tas saskaņo reformas un investīcijas ar ES stratēģiskajām prioritātēm – novērst inovācijas plaisu un vienkāršot uzņēmējdarbības vidi, vienlaikus arī samazināt stratēģisko atkarību un veikt mūsu ekonomiku dekarbonizāciju, veicināt prasmes un kvalitatīvas darbvietas, kā arī nodrošināt sociālo taisnīgumu un kohēziju. Lai uzlabotu inovācijas rādītājus Eiropas Savienībā, Komisija aicina palielināt publiskās un privātās investīcijas pētniecībā un izstrādē un veikt pasākumus, lai stiprinātu inovācijas sistēmas, panāktu efektīvāku publisko atbalstu uzņēmējdarbības inovācijai un atvieglotu piekļuvi finansējumam. Lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un samazinātu izmaksas, dalībvalstīm ir pastāvīgi jācenšas samazināt nevajadzīgu administratīvo slogu, vienlaikus saglabājot politikas mērķus un attiecīgos standartus un modernizējot valsts pārvaldi. Cita starpā dalībvalstīm ir jārikojas, lai paātrinātu būvatļauju, vidisko atļauju un uzņēmējdarbības atļauju izsniegšanu. Tām ir jārisina kompetenču pārklāšanās jautājums, jāturpina vienkāršot regulējumu un digitalizēt publisko pārvaldi.

Vienotais tirgus joprojām ir sadrumstalots, un tajā pastāv šķēršļi pakalpojumu tirdzniecībai, digitālajiem tirgiem un MVU izaugsmei. Ceļveža “Viena Eiropa, viens tirgus” un gaidāmās taisnīgas darbaspēka mobilitātes paketes mērķis ir padziļināt integrāciju, savukārt 2026. gada KVAI dalībvalstis tiek aicinātas atcelt nepamatotus ierobežojumus pārrobežu pakalpojumiem (piemēram, profesionālajām kvalifikācijām, licencēšanai). Konkrēti, regulējuma sarežģītība joprojām rada būtisku šķērslī pārrobežu tirdzniecībai un investīcijām, jo īpaši MVU. Dalībvalstīm tiek ieteikts samazināt katrā valstij raksturīgos šķēršļus vienotajam tirgum, jo īpaši tos, kas saistīti ar pārmērīgu reglamentēšanu, lielu administratīvo slogu, kas ietekmē ienākšanu tirgū, un regulatīviem ierobežojumiem attiecībā uz konkrētiem profesionālajiem pakalpojumiem. ES līmenī iniciatīvas “integrēta vienkāršība” un *EU Inc.* regulējuma mērķis ir samazināt administratīvo slogu, vienlaikus saglabājot politikas mērķus un attiecīgos standartus, un digitalizēt sabiedriskos pakalpojumus. Uzkrājumu un investīciju savienība paplašinās MVU piekļuvi riska kapitālam un privātajam kapitālam, jo īpaši ar pasākumiem, kas veicina privāto investoru aktīvāku līdzdalību kapitāla tirgos.

ES saskaras ar stratēģisku atkarību kritiski svarīgo izejvielu, pusvadītāju un aizsardzības tehnoloģiju jomā, kas to pakļauj piegādes ķēdes traucējumiem un ģeopolitiskajam spiedienam. Kritiski svarīgo izejvielu akts, Mikroshēmu akts un ekonomiskās drošības stratēģija nodrošina satvaru diversifikācijai, repatriācijai un aprites ekonomikas risinājumiem. Aprites ekonomikas aktā (2026) tiks ierosināti obligāti reciklēta satura mērķrādītāji galvenajām nozarēm (piemēram, baterijām, būvniecībai), savukārt Mikroshēmu akta 2.0 (2026) mērķis ir palielināt finansējumu ES bāzētai pusvadītāju ražošanai, paredzot papildu 10 miljardus EUR Mikroshēmu fondam. Dalībvalstis tiek aicinātas līdz 2027. gadam noteikt “stratēģiskās pusvadītāju zonas”, kurās tiks nodrošināta paātrināta atļauju izsniegšana un nodokļu atvieglojumi.

Nodarbinātība, prasmes un sociālie aspekti

Darba tirgus rādītāju uzlabošanā un cilvēkkapitāla stiprināšanā ir panākts zināms progress, taču joprojām ir vajadzīgi papildu centieni, lai stiprinātu šos aspektus nolūkā uzlabot Eiropas konkurētspēju, produktivitāti⁴ un sociālo iekļaušanu. 2026. gada KVAI dalībvalstis tiek mudinātas atbalstīt kvalitatīvu nodarbinātību, palielināt dalību darba tirgū un stiprināt prasmju attīstību, izmantojot efektīvas izglītības un apmācības sistēmas un aktīvu darba tirgus politiku ar mērķi palielināt produktivitāti un atbalstīt noturīgu sociālo tirgus ekonomiku. Izglītības rezultātu uzlabošana, prasmju pilnveide un pārkvalifikācija, kā arī labākas saskaņotības nodrošināšana starp darba ņēmēju prasmēm un darba tirgus prasībām joprojām ir galvenās prioritātes, jo īpaši, lai novērstu darbaspēka un prasmju trūkumu stratēģiskās nozarēs. Vairākās dalībvalstīs ir īpaši svarīgi paaugstināt vispārējo prasmju līmeni. Joprojām pastāv darbaspēka trūkums un prasmju neatbilstība, jo īpaši *STEM*, digitālajā un zaļajā nozarē. Prasmju savienības un kvalitatīvu darbvietu ceļveža mērķis ir stiprināt prasmju un kvalitatīvu darbvietu radīšanu un pāreju uz tām.

Ir vajadzīgi neatlaidīgi centieni, lai virzītos uz ES mērķi līdz 2030. gadam samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu skaitu vismaz par 15 miljoniem, tostarp vismaz 5 miljoniem bērnu. 2026. gada KVAI dalībvalstis tiek aicinātas risināt esošās un jaunās problēmas sociālā taisnīguma jomā, tostarp, veicinot iekļaušanu darba tirgū un uzlabojot minimālo ienākumu shēmu pieejamību, tvērumu un atbilstību, arī attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem. Vienlīdz svarīgi ir nodrošināt piekļuvi kvalitatīviem un cenas ziņā pieejamiem sociālajiem pakalpojumiem, lai atbalstītu tos, kuri dzīvo nabadzībā, un novērstu citu cilvēku nonākšanu nabadzībā, vienlaikus palīdzot cilvēkiem saņemt izglītību, apmācību, veselības aprūpi un citus pamatpakalpojumus.

⁴ Atbilstoši 2026. gada martā pieņemtajam Padomes Ieteikumam par cilvēkkapitālu Eiropas Savienībā, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6081-2026-REV-1/lv/pdf>.

Ar ES iniciatīvām ir izveidots plašs satvars, kura mērķis ir uzlabot sociālo taisnīgumu, samazināt nabadzību un stiprināt sociālo iekļaušanu visā ES, jo tās tiek uzskatītas par būtiskām, lai nodrošinātu konkurētspēju, kā arī noturību un augšupēju sociālo kohēziju. Ar ES nabadzības novēršanas stratēģiju Komisija cenšas līdz 2050. gadam izskaust nabadzību Eiropas Savienībā, izmantojot visaptverošu un integrētu pieeju. Šo stratēģiju atbalsta ar papildu pasākumiem, lai stiprinātu Eiropas Garantiju bērniem, ar mērķi pārtraukt bērnu nabadzības pārmantošanu no paaudzes paaudzē. Tajā pašā laikā spēcīga līdztiesības un nediskriminācijas politika palīdz veicināt sociālo taisnīgumu un nodrošināt, ka neviens netiek atstāts novārtā atbilstoši līdztiesības savienības stratēģijām. Visi šie elementi attiecīgā gadījumā ir iekļauti 2026. gada KVAI.

Mājokļu trūkums un cenu pieaugums saasina sociālo nevienlīdzību, jo īpaši pilsētu teritorijās.

Eiropas plāna cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un Mājokļu būvniecības stratēģijas mērķis ir palielināt piedāvājumu un racionalizēt atļauju izsniegšanas procesus. Komisija uzskata, ka sociālo mājokļu fonds līdz 2030. gadam ir jāpalielina par 15 %, un renovācijai un jaunu ēku celtniecībai ir pieejami ES līdzekļi (43 miljardi EUR). Dalībvalstīm ir adresēti vairāki KVAI, lai palielinātu mājokļu piedāvājumu, jo īpaši, vienkāršojot atļauju izsniegšanas procedūras, uzlabojot piekļuvi finansējumam un stiprinot sociālo mājokļu jomu.

2026. gada KVAI arī aicina valstu valdības attiecīgā gadījumā veikt pasākumus, lai vēl vairāk stiprinātu vietējā un reģionālā līmeņa pārvaldību. Piekļuves nodrošināšana

pamatpakalpojumiem un to konkrēto sociālekonomisko un drošības problēmu risināšana, ar kurām saskaras austrumu pierobežas reģioni, ir būtiski jautājumi visai ES. Ņemot vērā iepriekš minēto, 2025. gada KVAI īstenošana teritoriālās kohēzijas jomā ir panākusi zināmu progresu teritoriālo atšķirību mazināšanā un pārvaldības stiprināšanā reģionālā un vietējā līmenī. Vairākās dalībvalstīs ir panākts progress attiecībā uz vietējā un reģionālā līmeņa pārvaldības reformām, kā rezultātā ir uzlabojusies pakalpojumu sniegšana, vienlaikus uzlabojot arī vietējos sabiedriskos pakalpojumus, tostarp ar plašāku digitalizāciju.

Nobeigums

Šajā horizontālajā piezīmē ir uzsvērts, cik svarīgs ir Eiropas pusgads kā daudzpusējas uzraudzības un politikas koordinācijas mehānisms visā ES, ar kuru tādējādi atbalsta konkurētspēju un kvalitatīvu nodarbinātību, kā arī ilgtermiņa ekonomisko un sociālo noturību. Šajā sakarā, tiklīdz Padome būs pieņēmusi KVAI, tie var kalpot kā vērtīgas norādes dalībvalstīm, palīdzot nodrošināt saskaņotu un uz nākotni vērstu pieeju jaunu izaicinājumu pārvarēšanai.
